

NORGES HØYESTERETT

Den 27. august 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Matheson og Ringnes i

HR-2018-1601-U, (sak nr. 18-106593STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Jostein Løken)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling i sak om overtredelse av straffeloven 1902 § 219, og fra 1. oktober 2015 straffeloven 2005 § 282 bokstav b.
- (2) A, født 00.00.1963, er av statsadvokatene i Trøndelag satt under tiltale for overtredelse av straffeloven 1902 § 219 første ledd/straffeloven 2005 § 282 bokstav b. Tiltalebeslutningen har følgende gjerningsbeskrivelse:

"Ved flere anledninger fra juni 2011 til 23. november 2015 i ----veien 00, ----gate 00 og/eller -----veien 00 i X og/eller andre steder, slo hun gjentatte ganger sin datter B, f. 00.00.2005 i ansiktet og på kroppen og/eller sparket mot føttene hennes og/eller beit henne i armen og/eller holdt henne fast under vann i et basseng og/eller stakk henne med en nål i lillefingeren og/eller kalte henne 'drittunge'."
- (3) Sør-Trøndelag tingrett avsa 20. november 2017 dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1963, frifinnes for kravet om straff, og sakskostnader.
 2. A dømmes til å betale oppreisning til B med 40 000 – førtitusen – kroner innen to uker fra forkynning av dommen, med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer."
- (4) Dommen er avsagt under dissens, idet én meddommer stemte for at A skulle dømmes etter tiltalen.

- (5) Påtalemyndigheten anket til Frostating lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. A anket over det sivile kravet, men denne anken ble ved kjennelse 16. mars 2018 avvist som for sent fremsatt.
- (6) Frostating lagmannsrett avsa 8. juni 2018 dom med slik domsslutning:
- "A, født 00.00.1963, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 219 første ledd og straffeloven (2005) § 282 b) til en straff av fengsel i 1 – ett – år."**
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling.
- (8) Med hensyn til saksbehandlingen er det i korte trekk anført at lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull. Lagmannsretten har ikke drøftet betydningen av at det foreligger svært sprikende forklaringer og bevismidler. Den har også misforstått domfeltes anførsler hva gjelder fornærmede og hennes troverdighet. Omstendigheter som indikerer domfeltes uskyld, er ikke omtalt. Det er dermed grunn til å betvile om bevisbyrdereglene er riktig anvendt.
- (9) Under straffutmålingen skulle lagmannsretten ha vurdert betydningen av at de omtalte forhold ligger 2,5 år tilbake i tid. Selv om det ikke er konstatert noen krenkelse av Grunnloven § 95 og EMK artikkel 6, skal lang saksbehandlingstid uansett tillegges vekt.
- (10) Det er nedlagt slik påstand:
- "Prinsipalt:**
1. **Lagmannsrettens dom oppheves.**
- Subsidiært:**
2. **A ansees på mildeste måte."**
- (11) *Påtalemyndigheten* bestrider at det foreligger noen saksbehandlingsfeil. Lagmannsretten må anses å ha undergitt bevisene og saken en grundig behandling og det er ikke noe å utsette på straffen. Det er nedlagt påstand om at anken forkastes.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (13) A ble frifunnet i tingretten for det forholdet som hun nå er dømt for i lagmannsretten. For slike tilfeller følger det av straffeprosessloven § 323 første ledd siste punktum at anken bare kan nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at den ikke vil føre fram. En slik eventuell beslutning skal begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (14) For dommer som er behandlet av meddomsrett fastsetter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd at de skal "angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering". Om innholdet av dette kravet uttaler førstvoterende i Rt-2011-1 avsnitt 11:
- "Lagmannsretten var satt med meddomsrett, jf. straffeprosessloven § 332. For slike saker bestemmer straffeprosessloven § 40 femte [nå fjerde] ledd at domsgrunnene skal angi 'hovedpunktene i rettens bevisvurdering. I dette ligger blant annet at det må fremgå hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn, jf. Rt. 2009 side 1439 avsnitt 28. I følge forarbeidene til straffeprosessloven tok man ikke sikte på en omfattende eller detaljert begrunnelse. Retten skal først og fremst redegjøre for de springende punkter ved bevisbedømmelsen, og kort angi hva som har vært avgjørende."**

- (15) Fornærmede har i denne saken gitt to detaljerte forklaringer om hva hun mener å ha blitt utsatt for. Det springende punktet er derfor hvilken troverdighet barnets forklaring har.
- (16) Lagmannsrettens begrunnelse for bevisresultatet er på nesten fem sider, og innledningsvis uttaler den at den er "overbevist" om As skyld. Deretter uttaler den:
- "Det er Bs forklaringer som i alle hovedtrekk gir den riktige beskrivelsen. Enkelte detaljer har ingen betydning for det samlede bevisbildet. Hun har uten tvil forklart seg riktig og har ikke overdrevet om karakteren av den vold og de krenkelser hun var utsatt for. Bs forklaring er konkret og saklig forankret, med solid støtte i andre opplysninger, både historiske, tidsnære og etterfølgende opplysninger, og til dels i morens forklaring."**
- (17) Dette generelle utsagnet følges deretter opp ved at det gis en rekke detaljerte opplysninger om hva barnet har forklart, samtidig som det fremgår av domsgrunnene at lagmannsretten har vurdert barnets troverdighet. Som eksempel kan nevnes at lagmannsretten særskilt omtaler en episode som er omtalt i gjerningsbeskrivelsen om at moren ved en anledning holdt barnets hode under vann i et basseng, og som barnet har fortalt om, men som lagmannsretten har sett bort fra – tydeligvis fordi episoden hadde skjedd før det tidsrommet som omfattes av tiltalebeslutningen.
- (18) I støtteskrivet er det særskilt fremhevet at forsvaret førte 11 vitner som har observert mor og datter i hverdagslige situasjoner uten å observere noe som kunne indikere at barnet ble utsatt for mishandling. Lagmannsretten har uttrykkelig kommentert betydningen av disse forklaringene, og den uttaler at "[d]ette er typisk. Mishandling skjer i det skjulte, og B var lojal mot mor og dekket over for henne". Dette viser at lagmannsretten også har vurdert bevis som talte mot As skyld.
- (19) Totalinntrykket av lagmannsrettens begrunnelse for bevisresultatet er at den har gitt en samvittighetsfull og grundig begrunnelse for sitt bevisresultat. Ankeutvalget finner det etter dette enstemmig klart at anken over lagmannsrettens saksbehandling ikke vil føre fram.
- (20) Ankeutvalget har også enstemmig funnet det klart at heller ikke anken over lagmannsrettens straffutmåling vil føre fram.
- (21) Lagmannsretten har gitt følgende generelle oppsummering av hva mishandlingen gikk ut på:
- "Basert på Bs forklaringer dreier den fysiske voldsbruken seg om slag, spark og bitt. Sparking var ikke det mor gjorde mest, 5–6 ganger, biting 1–2 ganger, men hun har slått 'mange ganger', på alle bosteder både i Y og i X, fra og med 2011. Dette var gjerne ledsaget av kjefting og skjellsord. Hun 'kauket og slo', som B sa."**
- (22) Det er altså tale om en totalt sett omfattende fysisk og psykisk mishandling av et forsvarsløst barn i alderen 6–10 år over en periode på ca. 4 ½ år. Handlingen har i sin helhet skjedd innenfor "opptrappingsperioden" fra straffeloven 1902 § 219 til det langt strengere straffebudet i straffeloven 2005 § 282. Dette innebærer at, selv om bare en mindre del av forholdet omfattes av straffeloven 2005 § 282, straffenivået er strengere enn om mishandlingen hadde skjedd før 2010, jf. HR-2017-2415-A avsnitt 10. Det straffenivået som lagmannsretten har lagt til grunn er derfor ikke for strengt.
- (23) Ankeutvalget kan heller ikke se at det er grunn til å sette ned straffen som følge av lang saksbehandlingstid. Etter ankeutvalgets vurdering må det i denne sammenheng ses bort fra tidsrommet fra mishandlingen ble avsluttet 23. november 2015 som følge av omsorgsovertakelsen og fram til barnet noen måneder senere begynte å fortelle fostermoren

om hva hun hadde blitt utsatt for. På samme måten som for seksuelle overgrep mot barn er det ikke uvanlig at det kan ta noe tid før slike overgrep blir kjent for politiet.

- (24) Etter at forholdet ble anmeldt til politiet 24. mai 2016, ble tiltalebeslutning uttatt 19. juli 2017 og tingrettens frifinnende dom ble avsagt 20. november 2017. Videre har det fram til lagmannsrettens dom gått like i overkant av to år fra anmeldelsen. Av denne tidsperioden har i overkant av ett år medgått til politiets etterforskning av saken. Saker om mishandling i nære relasjoner reiser særlige bevissspørsmål slik at etterforskningen og iringtef6ringen kan v6re krevende. Dette illustreres av at det for tingretten ble f6rt 14 vitner. Det er derfor ikke noe 6 si p6 den samlede saksbehandlingstiden. Se til sammenligning HR-2017-2415-A hvor det ikke ble gjort fradrag i straffen for lang saksbehandlingstid selv om saken hadde tatt tre 6r fram til H6yesteretts dom.
- (25) Ankeutvalget kan heller ikke se at saken reiser "sp6rsm6l som har betydning utenfor den foreliggende sak", eller at det "av andre grunner er s6rlig viktig 6 f6 saken pr6vd i H6yesterett". Anken vil etter dette bli nektet fremmet.
- (26) Avgj6relsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken nektes fremmet.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Riktig utskrift: